

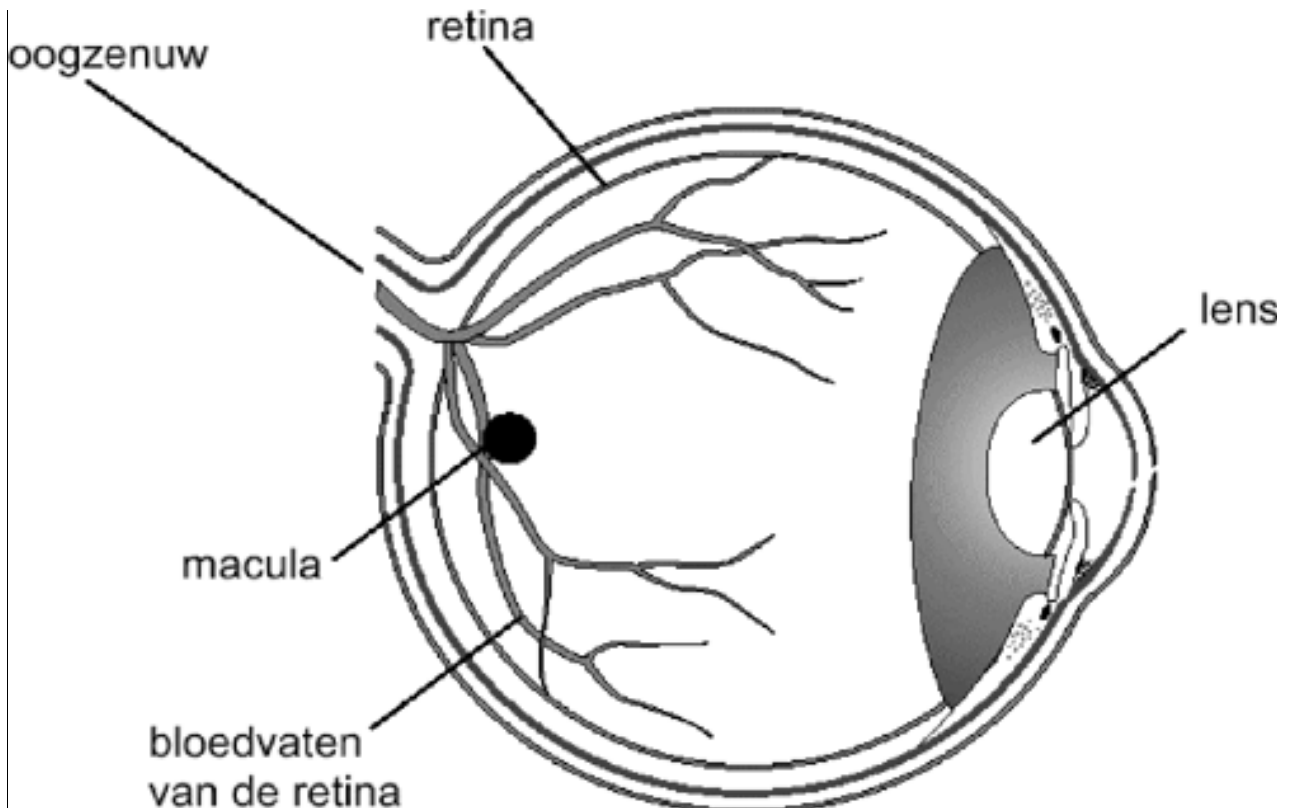
Macula degeneratie

Oogheelkunde IJsselland Ziekenhuis

1. Wat is Macula Degeneratie (MD)?

Macula Degeneratie (MD) is een ingrijpende oogandoening waardoor de gezichtsscherpte afneemt. U kunt het vergelijken met een fototoestel. Zoals in een fototoestel de film de lichtgevoelige laag is, zo is het netvlies de lichtgevoelige laag van het oog.

Het middelpunt van het netvlies wordt de macula of gele vlek genoemd (zie tekening). Macula Degeneratie betekent letterlijk achteruitgang van de gele vlek. MD wordt daarom ook wel **“slijtage van het netvlies”** genoemd.

In de macula bevinden zich de zogenaamde **kegeltjes**: dit zijn lichtgevoelige cellen waardoor men contrast en kleur kan waarnemen. De kegeltjes maken het onderscheiden van details mogelijk.

Dit is het centrale, scherpe zien. De macula zorgt ervoor dat u kunt lezen, televisie kijken, autorijden of iemands gezicht kunt herkennen.

Het overige deel van het netvlies zorgt voor het perifere zien, dus dat gedeelte van het zicht rondom het centrale zien. Het perifere zien zorgt er bijvoorbeeld voor dat u nergens tegenaan loopt.

MD ontstaat wanneer de kegeltjes in de macula afsterven. Dit veroorzaakt een achteruitgang van het gezichtsvermogen in het centrale, scherpe zien. Het perifere zien blijft in de meeste gevallen gespaard. Daarom blijft men in staat om min of meer zelfstandig de weg in huis en daar buiten te vinden.

Er worden grofweg twee varianten van MD onderscheiden: de “droge MD” en de “natte MD”.

2. Wat zijn de klachten bij MD?

In de beginfase van de aandoening zijn er nog weinig of geen klachten. De afwijkingen worden dan meestal bij toeval ontdekt bij een oogcontrole.

In een verder gevorderd stadium kunnen de klachten in twee hoofdcategorieën onderverdeeld worden:

a) Klachten van een wazige vlek of verminderd zien

Op de plek waar men de blik op richt, wordt een wazige, doffe of donkere vlek waargenomen. De vlek reist voortdurend met de blik mee, zodat het niet mogelijk is om naast de vlek te kijken.

Overal waar men de blik op richt is het beeld minder gedetailleerd dan het zou moeten zijn. Bij het zien van mensen worden stukken van gezichten gemist, waardoor ze niet herkend worden. Ook bij het lezen lijken letters van een woord te ontbreken.

Het wazig zien kan niet met een normale bril verholpen worden.

Deze klachten passen over het algemeen bij een "droge MD". Het zogeheten perifere zien (zijzicht) blijft meestal intact, zodat men in staat blijft om de weg in huis en daarbuiten min of meer zelfstandig te vinden, ook al mist men de scherpte.

b) Klachten van vervormd zien

Soms is vervorming van het beeld het eerste dat men bemerkt. Lijnen lopen niet meer recht, maar hebben een vreemde kronkel of een uitbochting. Men ziet bijvoorbeeld een deuk of een hobbel in een deurstijl of lantaarnpaal. Of men ziet "verwongen" gezichten.

In een verder gevorderd stadium ziet men de wereld als in een soort lachspiegel.

Deze klachten passen over het algemeen bij een "natte MD".

3. Bestaat de kans dat ook het andere oog aangetast wordt?

Meestal treedt het proces van macula degeneratie niet aan beide ogen tegelijk op. Dat betekent dat er nog enkele jaren een goed gezichtsvermogen kan zijn dankzij het oog dat nog niet of slechts in geringe mate aangetast is.

Wanneer het gezichtsvermogen wel in beide ogen achteruitgaat, worden dagelijkse dingen die voorheen vanzelfsprekend waren, steeds moeilijker, zoals lezen, televisiekijken en autorijden.

4. Welke onderzoeken worden gedaan?

De oogarts zal voor het stellen van de diagnose de volgende onderzoeken (laten) verrichten:

- bepalen van de gezichtsscherpte (“letters lezen”)
- onderzoek van de voorkant van het oog
- onderzoek van de binnenkant van het oog (glasvocht en netvlies).
Voor dit onderzoek is het nodig dat pupilverwijdende druppels worden gegeven.
- maken van netvliesfoto’s met contrastvloeistof (“fluorescentie-angiografie”, zie folder)
- eventueel ook netvliesfoto’s zonder contrastvloeistof (OCT). Deze foto’s worden gemaakt om

nieuwvorming van bloedvaten in de gele vlek aan te tonen.

Indien nodig vinden nog aanvullende onderzoeken plaats.

Over het algemeen zijn deze onderzoeken niet pijnlijk. Het is wel nodig de pupil te verwijden met behulp van oogdruppels. Het duurt even voor de druppels werken en onderzoeken kunnen worden uitgevoerd.

Let op!

Door deze druppels ziet u nog waziger; het is daarom noodzakelijk dat u voor deze onderzoeken niet alleen, maar met een begeleider naar het ziekenhuis komt.

5. Welke behandeling is mogelijk?

De behandeling van Macula Degeneratie is onderwerp van veel onderzoek. De behandelmogelijkheden zijn afhankelijk van het type MD dat u heeft.

Als één van de ogen ernstig is aangetast door MD, kan het gebruik van multivitaminen het slijtageproces in het andere oog sterk vertragen.

Uw oogarts kan u hierover alle informatie verschaffen.

Ook de website van de patiëntenvereniging “MD vereniging” biedt u informatie.

Bij “natte MD” met nieuwvorming van bloedvaten buiten de gele vlek, wordt de behandeling gegeven door middel van de thermische laser.

Als de nieuwvorming van bloedvaten ook de gele vlek aantast, is behandeling met de PDT-laser (Photo-Dynamische Therapie) mogelijk.

Bij PDT wordt een lichtgevoelige stof (Visudyne®) via een infuus toegediend. Deze hecht zich specifiek aan de bloedvaatjes in de macula. De lichtgevoelige stof wordt geactiveerd met een laserstraal waardoor de bloedvaatjes minder lekkage vertonen.

Mocht deze behandeling voor u geschikt zijn, dan zal uw oogarts u hierover verder informeren.

Momenteel wordt veel onderzoek gedaan naar andere behandelingsmogelijkheden en medicamenteuze beïnvloeding van de nieuwvorming van bloedvaten.

Er zijn goede resultaten bekend met medicamenteuze injecties in het oog.

Naar verwachting zullen deze medicijnen in de komende jaren ook in Europa toegelaten worden.

6. Welke hulp en ondersteuning kan worden geboden?

Leven met een verminderde gezichtsscherpte kan tot veel praktische problemen leiden in zowel werksituaties, het verkeer als thuis. Praktische adviezen en hulpmiddelen kunnen dan uitkomst bieden.

U kunt hiervoor terecht bij onderstaande organisaties:

MD Patiëntenvereniging

Postbus 2034

3500 GA Utrecht

Telefoon: (030) 298 07 07

www.mdvereniging.nl

Koninklijke Visio

Schiedamsevest 158

3011 BH Rotterdam

Telefoon (088) 585 97 00

www.visio.org

Bij de afdeling Patiëntenvoorlichting kunt u een folder over deze verenigingen verkrijgen.

7. Veiligheidstips

Een aantal eenvoudige tips kunnen ervoor zorgen dat u de behandeling op een positieve manier ervaart:

- Kom nooit alleen, maar neem altijd iemand met u mee: twee horen en onthouden meer dan één!
Als u niet zo goed Nederlands of Engels spreekt, neem dan iemand mee die dat wel kan.

- Als u vragen heeft of bezorgd bent over iets dat u niet begrijpt, vraag het dan! U heeft er recht op te weten wat er met u gebeurt.
- Neem bij elk bezoek een lijst mee van alle medicijnen die u gebruikt. Zodoende is de oogarts precies op de hoogte van uw geneesmiddelengebruik en kunnen fouten worden vermeden. Vertel uw arts of verpleegkundige of u ergens overgevoelig voor bent.
- Wees oplettend en wees er zeker van dat u de juiste medicijnen krijgt. Als u twijfelt vraag het dan aan de behandelaar.
- Lees de folder nauwkeurig na. Als u iets niet begrijpt kunt u dit altijd vragen.
- Schrijf de vragen op die u aan de arts of verpleegkundige wilt stellen. U bent er dan zeker van dat u niets vergeet te vragen in de spreek- of behandelruimte.
- Het vragen van een second opinion, een tweede mening, is iets dat u zelf kunt beslissen. U kunt over uw verzoek met uw arts praten. Het betekent niet dat de relatie met uw arts wordt verbroken.
- Wees actief betrokken bij alle beslissingen over uw behandeling. Het gaat om uw gezondheid!!!

8. Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de polikliniek Oogheelkunde van het IJsselland Ziekenhuis, van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur, tel. **010 – 258 5960**.

Na 16.30 uur en in het weekend kunt u contact opnemen met de afdeling Spoedeisende Hulp van het Oogziekenhuis Rotterdam: tel. 010 – 401 7727 of 010 – 401 7777.

Ruimte voor aantekeningen

Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige heeft ontvangen. Heeft u nog vragen over het onderzoek of uw behandeling, eventuele gevolgen en risico's, of over andere behandelmogelijkheden, stel ze dan gerust.

het oogzorgnetwerk
the eye care network